

CD's

VORIG jaar was het driehonderd jaar geleden dat Dietrich Buxtehude overleed en die herdenking was een mooie gelegenheid om deze in zijn tijd beroemde componist en organist wat beter te leren kennen. Beroemd was Buxtehude bij leven alleszins, want het is genoegzaam bekend dat in 1705 de jonge Bach 450 kilometer reisde om in Lübeck de meester aan het orgel te horen. Buxtehudes improviserende *Abendmusicken* waren naar verluidt buitengewoon, en toonden overduidelijk aan dat 's mans kennis van de compositietechnieken een hoogtepunt had bereikt.



Naast orgelwerk componeerde Buxtehude uiteraard nog veel andere kerkmuziek en daarbuiten nog tal van andere stukken. Heel fijnzinnig zijn de nu voorliggende dertien viooltriosonates (BuxWV 252 tot 264). In de vroege barokperiode werd vrijer dan vandaag omgegaan met de uitvoerders van een werk. Deels omdat de muzikanten het gewend waren partijen zelfstandig te transponeren en te ornamenteren. Belangrijk lijkt daarom de nadrukkelijke aanwezigheid van het sleutelgetal 7 in deze huiselijke sonates. Opus 1 bestaat immers uit zeven sonates, en sommige daarvan zijn opgedeeld in zeven bewegingen. Of voor de verklaring de kabbala nodig is, valt nog te bezien: ook vandaag is zeven nog steeds een geluksgetal.

L'Estravagante is een Milanees ensemble dat zich toelegt op Buxtehude. Het is goed vast te stellen dat nu ook in Italië de historische richting met de oude barokke speelwijze zich doorzet. Dit zijn knappe muzikanten die Buxtehudes gepolijste muziek laten schitteren als een edelsteen. Meteen wordt ook duidelijk waarom de tijdgenoten de meester van Lübeck zo bewonderden. (JC)

Dieterich Buxtehude, *Sonatas Opus 1*, door L'Estravagante, met Stefano Montanari (viool), Rodney Prada (gamba) en Maurizio Salerno (clavecimbel), SACD, Arts (distributie Coda), 47731-8, 20,45 euro.

NA DE VREDE van Westfalen/Augsburg van 1648 brak een rustpauze aan waarin de cultuur weer kon opbloeien. Maar tegen het einde van de zeventiende eeuw strooide de veroveringspolitiek van Lodewijk XIV samen met de dreiging vanwege de Turken roet in het eten. Georg Muffat was zich daarvan scherp bewust, toen hij met een mix van de Franse, Duitse en Italiaanse muziekstijlen een 'zoete symfonie' wilde laten horen als voorspel tot de vrede tussen de naties. Kortom, een 'meer Europees' componist dan deze geboren Fransman (die in Beieren werkte en in Rome thuis was) kun je haast niet vinden. *Europese muziek aan het Beiers hof* is dus een goede titel voor deze selectie.



Graag stippen wij aan dat ook onze voorouders destijds te maken hadden met dezelfde Beierse keurvorst Max Emmanuel, want tien jaar lang was hij 'onze' residerende landvorst in Brussel. Hij verbleef later ook in Bergen een tijdlang in ballingschap. Zo veel beweeglijkheid hield dus ook in dat de hofkapel niet standvastig in München resideerde, maar evenzeer in Brussel of Parijs moest werken.

De muziek op deze 'harmonische' cd is van de hand van vier componisten, die allen in dienst stonden van dezelfde keurvorst. Naast Muffat, die met twee mooie suites het leeuwendeel voor zijn rekening neemt, is er immers ook briljant werk te ontdekken van de bekende Johann Pachelbel, van diens leermeester Johann Kaspar Kerll, en van twee andere tijdgenoten, Johann Pez en Evaristo Felice dall'Abaco. Pez schreef volgens de Franse trant, terwijl de Italiaanse componist uiteraard meer de mode van zijn vaderland volgde.

Het ensemble dat deze muziek brengt heeft zichzelf Stylus Phantasticus gedoopt. Dat is op zich een mooie link met de bovengenoemde Buxtehude, want diens vrije orgelspel en de *stylus phantasticus* worden vaak in één adem genoemd. De term verwijst naar de al dan niet improviserende vrijheid waarmee de componisten eertijds omsprongen. Muziektermen, die voor ons thans een vaste inhoud hebben, werden indertijd volstrekt niet zo streng gebruikt. Improvisaties werden toegejuicht (als alles uiteindelijk maar netjes op zijn pootjes viel en de harmonie gerespecteerd bleef). Geen gekunsteld maniërisme op deze cd. (JC)

L'harmonie des Nations, *European Music at the Bavarian Court*, door het Ensemble Stylus Phantasticus, ACCENT (distributie Coda), ACC 24200, 20,45 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

UIT IN EIGEN LAND

MET DE vakantie voor de deur zoeken we de gekste dingen om te doen. Julien van Remoortere bundelde in deze reisgids vijfhonderd bijzondere plekken in België die hij het bezoeken waard vindt. Zelf omschrijft hij zijn keuze als „een catwalk van unieke, wanstalgigste, bloemigste, monumentalisme, bizarste, kostelijkste dingen, waarvan iets aan mijn geheugen (Van Remoortere werd geboren in 1930, n.d.r.) is blijven haperen tijdens mijn eindeloze tochten door het land”.

De auteur somt zijn ontdekkingen op, geordend per provincie. Elke stad of dorp die aan bod komt wordt per provincie aangestipt op de kaart. Wilt u echter weten wat er op die plek te zien is, dan moet u even het register met de plaatsnamen, achteraan in het boek, raadplegen. Daar vindt u ook een register met de musea en eentje met de titel *Natuur*, waarbij natuurlijk ook de plaatsnamen worden vermeld.

Wat dacht u van bijvoorbeeld de grootste waterstruikentuin van het land? Of van een 570 miljoen jaar oud zeestrand? Ook 's lands eerste gekroonde Mariabeeld en het gouden dal met haar Mathildebron in Orval worden vermeld. En is de zomervakantie te kort, bezoek dan bijvoorbeeld de grootste kerststallenverzameling wat later in het jaar. Met dit boek in de hand kunt u na de vakantie alvast uitpakken met de meest fantastische verhalen. En dat zonder ons landje te verlaten! (TH)

Julien van Remoortere, *Het toppunt van België. Reisgids naar 500 uitzonderlijke plekken in eigen land*, Van Halewijk, Leuven, 2008, 496 blz., 25 euro, ISBN 978 90 5617 843 7.



HEILIGE VAN DE GOOT

EIGENLIJK had dit boek niet mogen bestaan. Het bevat immers enkele zeer intieme geschriften van Moeder Teresa (gestorven in 1997) aan haar geestelijke vader en oversten, waarin zij kond doet van de diepe spirituele duisternis waarin zij verkeerde. Meermaals vroeg 'de heilige van de goot' tijdens haar leven betrokkenen haar deze brieven terug te bezorgen of ze eenvoudigweg te vernietigen. Tot haar spijt gebeurde dat nooit. In het kader van het lopende heiligverklaringsproces van de stichteres van de missionarissen van de Naastenliefde werden de teksten toch gepubliceerd en van commentaar voorzien.

Bewuste brieven deden bij de eerste (Engelstalige) publicatie veel stof opwaaien. Moeder Teresa, die zich met een groot charisma had ingezet en mensen meegetrokken in haar liefde voor Christus en de arme mens, bleek dus zelf voortdurend het gevoel te hebben van God verlaten te zijn. We leren evenwel dat dit typisch is voor grote geloofsgetuigen. De duisternis volgde immers op een periode in haar leven waarin zij duidelijk de stem van Jezus had gehoord en die haar had opgedragen zich te gaan inzetten voor de armsten van de armen in India.

Het verhaal toont ook duidelijk aan hoe enkele Belgische jezuiten, missionarissen in India, een vooraanstaande rol speelden in levensproject van 'Mother', haar steunden en haar spirituele leiders waren. (EDS)

Moeder Teresa, *Kom, wees mijn licht. De persoonlijke geschriften van de 'heilige van Calcutta'*, Tirion, Baarn, 2008, 367 blz., 29,95 euro, ISBN 978 90 4391 156 6.

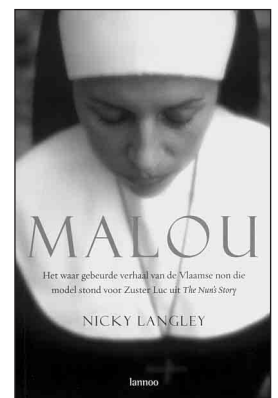
VERHAAL VAN EEN NON

ODERE lezers (en cinefielen) herinneren zich ongetwijfeld de fifties-klasieker *The Nun's Story* met Audrey Hepburn in de hoofdrol. De prent vertelt het verhaal van een jonge vrouw (zuster Luc) die met een groot ideaal in het klooster treedt en als verpleegster in Afrika gaat werken. Ze botst evenwel voortdurend met haar oversten en de strenge kloostertucht, komt in een persoonlijke crisis terecht en treedt uiteindelijk uit. In het katholieke Vlaanderen van toen was de film niets minder dan een kaakslag.

De film was immers gebaseerd op het leven van een Vlaamse non, Marie-Louise 'Malou' Habets. De actrice Nicky Langley tracht Malou's boeiende, internationale leven te reconstrueren. We leren aldus het katholieke Vlaanderen van de jaren 1930 beter kennen en krijgen ook het vervolg op *The Nun's Story*.

Habets werkte na haar uittreden in 1944 in een vluchtelingenkamp in Duitsland, waar zij de Amerikaanse Kathryn ontmoette. Kathryn stelde Malou's leven te boek en verkocht het verhaal aan Hollywood. Beiden vormden een onafscheidelijk stel en belandden uiteindelijk in Hawaï, waar Malou in 1986 overleed. Het nieuwe boek vertelt grotendeels op welke wijze – en met hoeveel moeite – de auteur het levensverhaal kon samenstellen. (EDS)

Nicky Langley, *Malou. Het waar gebeurde verhaal van de Vlaamse non die model stond voor zuster Luc uit 'The Nun's Story'*, Lannoo, Tielt, 2008, 256 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 4391 156 6.



KERST EN ANDERE RITUELEN

NAAST de viering van de sacramenten was in de Kerk altijd plaats voor andere religieuze rituelen en zegeningen. Nog altijd overigens. Vele rituelen blijven zowaar sterker dan het kerkbezoek. In de bundel *Daad-werkelijk* zoeken specialisten naar de grondynamiek van deze rituelen.

Opmerkelijk is het opstel van filosoof Paul Moyaert met als titel *Pleidooi tegen hen die beelden verachten*. „Liefde voor godsdienst zonder geloof is mogelijk”, luidt zijn gedurfd stelling, waarmee hij een heel andere blik werpt op vele rituelen dan pastores dat gewend zijn. In dezelfde context valt het onderzoek van Goedroen Juchtmans op, die heel specifiek de kerstrituelen in een Nederlands gezin tracht te beschrijven. Volgens haar evolueert Kerstmis van een kerkelijk feest naar een fundamenteel sacraal gebeuren. (EDS)

Didier Pollefeyt (en anderen), *Daad-werkelijk. Rituelen en zegeningen vandaag*, Halewijn, Antwerpen, 2008, 171 blz., 17 euro, ISBN 978 90 8528 077 4.